

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa
(druk nr 507)**

I. Cel i przedmiot ustawy

Podstawowa zmiana zawarta w opiniowanej ustawie dotyczy rozszerzenia zakresu spraw, w których obowiązkowe zastępstwo procesowe Skarbu Państwa będzie wykonywać Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa. Dotychczas Prokuratoria Generalna wykonuje – co do zasady – zastępstwo procesowe w sprawach o wartości przedmiotu sprawy przewyższającej 1 mln zł. Po wejściu w życie nowelizacji obowiązkowe zastępstwo procesowe Prokuraturii Generalnej będzie wykonywane we wszystkich sprawach z udziałem Skarbu Państwa, które będą rozpoznawane przez sądy okręgowe w pierwszej instancji i będzie ono wykonywane do czasu zakończenia sprawy. Oznacza to, że Prokuratoria Generalna będzie wykonywać – co do zasady – zastępstwo procesowe w sprawach, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa 75 tys. zł (art. 1 pkt 2 lit. b, pkt 4 oraz pkt 5 w zakresie dotyczącym art. 8 ustawy nowelizowanej).

W uzasadnieniu projektu ustawy podkreślono, iż "granica 1 000 000 zł jest niedostosowana do rozwiązań przyjętych w Kodeksie postępowania cywilnego. Dlatego obecnie rozwiązanie takie budzi wątpliwości w praktyce sądowej. W wielu sprawach nie jest jasne, czy zastępstwo procesowe Skarbu Państwa powinno być wykonywane przez Prokuratorię Generalną czy też przez inny podmiot reprezentujący Skarb Państwa; szczególne problemy są związane ze zmianami wartości przedmiotu sporu (w tym w sytuacji, w której wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa od wartości przedmiotu sporu w pierwszej instancji) oraz z różnymi rodzajami współuczestnictwa procesowego. W konsekwencji przepisy ustawy w obecnym brzmieniu w wielu przypadkach nie dają jednoznacznej odpowiedzi, czy w konkretnej sprawie zastępstwo procesowe Skarbu Państwa powinno być wykonywane przez Prokuratorię Generalną".

Dotychczasowe rozwiązanie (tj. obowiązkowe zastępstwo procesowe przez Prokuratorię, gdy wartość przedmiotu sprawy przewyższa 1 mln zł) zachowano w sprawach o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym oraz o stwierdzenie zasiedzenia (sprawy te są rozpoznawane przez sądy rejonowe bez względu na wartość ich

przedmiotu). Zastępstwo procesowe Skarbu Państwa przez Prokuratorię będzie obowiązkowe także we wszystkich sprawach rozpoznawanych przez sąd polubowny.

Spośród innych istotnych zmian wprowadzanych opiniowaną ustawą należy wskazać:

- 1) rozszerzenie katalogu projektów aktów normatywnych, które mają być opiniowane przez Prokuratorię Generalną o wszystkie projekty dotyczące praw lub interesów Skarbu Państwa, a także regulujące postępowania przed sądami, trybunałami i innymi organami orzekającymi (art. 1 pkt 2 lit. a tiret drugie nowelizacji),
- 2) zapewnienie dostępu Prokuratorii Generalnej do tajemnic prawnie chronionych (w szczególności tajemnicy skarbowej i tajemnicy medycznej), niezbędnych do wykonywania zastępstwa procesowego Skarbu Państwa (art. 1 pkt 3 nowelizacji w zakresie dotyczącym art. 5 ust. 3 ustawy nowelizowanej),
- 3) usunięcie wątpliwości co do charakteru udziału Prokuratorii Generalnej w postępowaniu przed sądami, trybunałami i innymi organami orzekającymi w stosunkach międzynarodowych, tj. wskazanie, w których tego rodzaju postępowaniach Prokuratoria Generalna wykonuje zastępstwo Rzeczypospolitej Polskiej, w których zaś jedynie doradza podmiotowi reprezentującemu Rzeczpospolitą Polską (art. 1 pkt 5 nowelizacji w zakresie dotyczącym art. 7 ustawy nowelizowanej),
- 4) uporządkowanie przepisów dotyczących przejmowania przez Prokuratorię Generalną zastępstwa procesowego w sprawach, które nie należą do jej zadań ustawowych (art. 1 pkt 6 nowelizacji w zakresie dotyczącym art. 8a ustawy nowelizowanej), poprzez wprowadzenie jednolitej zasady, że Prokuratoria Generalna – zarówno na wniosek, jak i z urzędu – będzie mogła przejąć zastępstwo procesowe Skarbu Państwa w każdej sprawie, jeżeli wymaga tego ochrona ważnych praw lub interesów Skarbu Państwa,
- 5) uelastycznienie wykonywania zastępstwa procesowego Skarbu Państwa (art. 1 pkt 6 nowelizacji w zakresie dotyczącym art. 8b ustawy nowelizowanej), poprzez umożliwienie przekazania przez Prokuratorię podmiotowi reprezentującemu Skarb Państwa prowadzenie poszczególnych spraw lub ich grup przed sądami powszechnymi i Sądem Najwyższym,
- 6) przyznanie radcom Prokuratorii Generalnej prawa do co najmniej 65% kosztów zastępstwa procesowego zasądzonych lub przyznanych Skarbowi Państwa lub Rzeczypospolitej Polskiej w sprawach, w których czynności zastępstwa procesowego były wykonywane przez radców Prokuratorii Generalnej, jeżeli koszty te zostały ściągnięte od strony przeciwnej (art. 1 pkt 8, w zakresie dotyczącym art. 11 ust. 3 i 4 ustawy nowelizowanej, oraz pkt 15 lit. a),

- 7) skorygowanie górnego progu wynagrodzenia zasadniczego radców i starszych radców Prokuraturii Generalnej poprzez doprecyzowanie, iż wynagrodzenie to nie może przekraczać 130% wynagrodzenia zasadniczego w najwyższej stawce odpowiednio sędziego sądu okręgowego i sędziego sądu apelacyjnego; powiązanie wysokości wynagrodzeń radców Prokuraturii Generalnej z wynagrodzeniami sędziów sądów powszechnych było pierwotnym założeniem ustawy o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, nie wzięto jednak pod uwagę, że w przypadku wynagrodzeń sędziów występują tzw. stawki awansowe; w aktualnym stanie prawnym wynagrodzenie radców Prokuraturii Generalnej jest powiązane z wynagrodzeniami sędziów jedynie w pierwszej stawce awansowej.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Projekt ustawy został wniesiony do Sejmu przez Radę Ministrów w dniu 15 grudnia 2008 r. (druk sejmowy nr 1516). Rozpatrująca projekt Komisja Skarbu Państwa nie wniosła do niego istotnych zmian merytorycznych.

W trakcie drugiego czytania Klub Parlamentarny Prawo i Sprawiedliwość zgłosił pięć poprawek zmierzających do tego, aby:

- 1) nadzór nad Prokuraturą Generalną sprawował Prezes Rady Ministrów, a nie tak jak dotychczas - minister właściwy do spraw Skarbu Państwa, oraz aby sprawozdanie z działalności Prokuraturii Generalnej w roku poprzednim składał Sejmowi jej Prezes, a nie tak jak dotychczas - minister właściwy do spraw Skarbu Państwa,
- 2) do zadań Prokuraturii Generalnej należało zastępstwo procesowe Skarbu Państwa przed sądami administracyjnymi,
- 3) zaopiniowaniu przez Prokuratorę Generalną podlegały wszystkie projekty umów dotyczących rozporządzenia majątkiem Skarbu Państwa o wartości przewyższającej 1 mln zł.

Poprawki te zostały odrzucone i Sejm uchwalił ustawę w dniu 19 marca 2009 r. w brzmieniu zawartym w sprawozdaniu Komisji Skarbu Państwa.

Ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych.

Roman Kapeliński

Dyrektor Biura Legislacyjnego